

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2023

Tom Simek

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Analýza přítomnosti republikánských idejí
v politických proklamacích vybraných českých
politických stran a hnutí**

Bakalářská práce

Autor práce: Tom Simek

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Halamka Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 01.08.2023

Tom Simek

Bibliografický záznam

SIMEK, Tom. *Analýza přítomnosti republikánských idejí v politických proklamacích vybraných českých politických stran a hnutí*. Praha, 2023. 37 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Tomáš Halamka Ph.D.

Rozsah práce: 65 098 znaků

Abstrakt

Bakalářská práce „Analýza přítomnosti republikánských idejí v politických proklamacích vybraných českých politických stran a hnutí“ se snaží skrze optiku moderní teorie republikanismu rozpracované v díle Phillipa Pettita *Republicanism: A Theory Of Freedom And Government* hodnotit zvolené politické proklamace vybraných politických subjektů. V této práci je popsáno základní teoretické vymezení Pettitovy knihy včetně základních oblastí republikánských politik. K oblastem autor pro účely práce jednu přidává. Práce se snaží zjistit, zda jsou v programech vybraných českých politických subjektů přítomné republikánské myšlenky a ideje tak jak je Phillip Pettit ve své knize popisuje.

Analýza spočívá v kvantifikaci kvalitativních dat obsažených ve vybraných proklamacích. U jednotlivých bodů vybraných proklamací je nejprve posouzen jejich vztah k republikánské teorii a na základě tohoto vyhodnocení je jim následně přiděleno bodové ohodnocení. S hodnoceními jsou následně prováděny základní popisné statistické operace, použité k charakteristice vybraných proklamací jako celků.

Na základě analýzy jednotlivých zvolených proklamací bylo zjištěno, že v žádné z nich nejsou přítomné republikánské myšlenky či ideje. Zároveň však výsledky analýzy naznačují silnou míru souznění s republikánskými cíli u všech vybraných proklamací a umožňují srovnat „míru republikaničnosti“ vybraných proklamací mezi sebou.

Abstract

The bachelor's thesis „Analysis of the Presence of republican ideas in political proclamations of selected political parties" tries through the lens of the modern theory of republicanism elaborated in Phillip Pettit's to evaluate the chosen political proclamations of selected political entities. This thesis describes the basic theoretical delineation of Pettit's theory and the basic areas of republican policies. To the areas, the author adds one area for the purpose of the thesis. The thesis tries to find out whether republican ideas and thoughts as Phillip Pettit describes them in his book are present in the programs of selected Czech political subjects.

The analysis consists in quantifying the qualitative data contained in the selected proclamations. For each item in the selected proclamations, their relationship to republican theory is first assessed and then scored based on this assessment. The scores are then subjected to basic descriptive statistical operations used to characterize the selected proclamations as a whole.

Based on the analysis of each of the selected proclamations, it was found that no Republican ideas or thoughts are present in any of them. At the same time, however, the results of the analysis indicate a strong degree of agreement with republican goals in all of the selected proclamations, allowing the author to compare a kind of „degree of republicanism" of the selected proclamations with each other.

Klíčová slova

Republikanismus, ČSSD, SPOLU, PirSTAN, Občanskost, Aplikovaná politická teorie, Český republikanismus

Key words

Republicanism, ČSSD, SPOLU, PirSTAN, Civility, Applied Political Theory, Czech Republicanism

Title

Analysis of Republican Thought Presence in Political Proclamations of Selected Czech Political Parties

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Tomáši Halamkovi Ph.D. za vedení této práce, četné konzultace, motivaci a skvělý teoretický vhled do tématu. Dále bych rád poděkoval všem, kteří mě během studia podporovali, zejména pak rodině.

Obsah

Úvod	3
Vymezení tématu	3
Cíle práce	4
Zdůvodnění výběru stran	4
Teoretická část.....	5
Úvod do teoretické části	5
Svoboda jako nedominance skrze vymezení vůči negativní a pozitivní svobodě	6
Svoboda jako nedominance	7
Republikánský stát skrze šest oblastí republikánských politik.....	8
Vnější obrana	8
Vnitřní bezpečnost	9
Osobní nezávislost	10
Ekonomická prosperita	11
Veřejný život	12
Státotvorba	14
Shrnutí	15
Metodologie	16
Úvod do metodologie	16
Kategorie a kódování.....	16
Redukce dat	18
Analýza vybraných proklamací.....	19
Obecné výsledky	19
PirSTAN	19
ČSSD	20
SPOLU.....	22
Výsledky v jednotlivých oblastech.....	23
PirSTAN	23
ČSSD	27
SPOLU.....	30
Shrnutí výsledků analýzy	33
Výzkumná otázka a hypotézy	34
Závěr.....	35

Summary	36
Seznam literatury.....	37
Odborná literatura.....	37
Elektronické zdroje.....	37

Úvod

Republikánská tradice a její myslitelé hrají v euroamerickém politickém myšlení nezpochybnitelnou roli. Stejně tak moderní následovníci, kteří klasické republikánské principy aplikují na dnešní kontext, nejsou předmětem zájmu pouze marginální skupiny badatelů. Naopak, jejich texty jsou stálým předmětem současného diskurzu. Příkladem může být program španělských socialistů z počátku milénia, inspirovaný teorií Phillipa Pettita. (MARTÍ a PETTIT 2012)

Při pohledu z vnějšku tak může být překvapující, že v českém politickém prostředí se republikánská tradice zdá takřka neznámá, a to i přes určitou historickou blízkost českého politického myšlení k ní. Není tomu dlouho co Václav Havel v Moci bezmocných předjímá nutnost nalezení jakési třetí cesty, když píše: „*Nic skutečně nenasvědčuje tomu, že by západní demokracie - tj. demokracie tradičního parlamentního typu - otevírala nějaké hlubší východisko (k totalitě).*“ (HAVEL 1978, s. 40) Třetí cesty, kterou se pro něj stává budování občanské společnosti. Třetí cesty jejíž silné apely na participaci na veřejném životě nejsou apely spojeným s *civility* neoliberálních autorů příliš vzdálené.

Netvrdím, že Václav Havel byl při deliberaci nad občanskou společností přímo ovlivněn republikánskými autory. Blízkost myšlenek jeho i dalších českých autorů, k těm republikánským, spojená s významností republikánského myšlení v euroamerickém prostoru, mě však vede k otázce, zda republikánská teorie doopravdy nemá v českém prostředí žádné zastoupení, tak jak se na první pohled může zdát.

Její možný vliv a přítomnost se u dále specifikovaných případů snažím, pomocí aplikace republikánské teorie, identifikovat.

Vymezení tématu

Práce se zabývá obsahovou analýzou, jejímž cílem je identifikace přítomnosti republikánských myšlenek a idejí ve volebních programech do voleb do Poslanecké sněmovny a to na případech vybraných politických subjektů. Analyzovány byly programy ČSSD, koalice SPOLU a koalice Pirátů a Starostů (dále jen „PirSTAN“). Pro teoretické ukotvení a hodnocení vybraných proklamací byla vybrána kniha Phillipa Pettita *Republicanism: A Theory Of Freedom And Government*. Tato kniha byla vybrána zejména kvůli komplexnímu zpracování republikánské teorie, které je následně doplněno o nastínění základních reálných politických kroků, ale také pro nejvyšší světovou citovanost ze skupiny moderních knih týkajících se republikánské teorie.

Cíle práce

Cílem práce je určit zda, a popřípadě jak moc, souzní vybrané volební programy politických subjektů s republikánskou tradicí a jejími idejemi. Na základě těchto, a s nimi souvisejících poznatků, se pokusím zodpovědět výzkumnou otázku: „*Jsou v proklamacích vybraných českých politických subjektů významnou měrou přítomné republikánské myšlenky a ideje?*“

Dále se na základě výsledků analýzy pokusím potvrdit, nebo vyvrátit následující hypotézy:

H1: „ČSSD jakožto strana se společnými kořeny jako labour republicanism bude mít ve svém volebním programu pozorovatelnou přítomnost republikánských ideálů a myšlenek.“

H2: „SPOLU, jakožto pravicově orientovaný subjekt, nebude mít, na základě Pettitových předpokladů o určité formě souznění středo-levicových stran s jeho výkladem republikánských ideálů (PETTIT 1997, s. 10), ve svém volebním programu vysokou pozorovatelnou míru republikánských ideálů a myšlenek.¹

H3: „PirSTAN, jakožto nejvěrnější reprezentant relevantního středo-levicového subjektu bude mít, na základě Pettitových předpokladů o určité formě souznění středo-levicových stran s jeho výkladem republikánských ideálů (PETTIT 1997, s. 10), ve svém programu vyšší pozorovatelnou míru republikánských ideálů a myšlenek.

Na základě výsledků práce by mělo být možné závěry o přítomnosti republikánských idejí v českém prostředí spíše předjímat než konkrétně vyvozovat.

Zdůvodnění výběru stran

Subjekty, jejichž politické proklamace budou v mé práci analyzovány, jsem vybíral na základě tří primárních kritérií.

Prvním z nich je jejich profilace jako populistické či nepopulistické. Označení populistických subjektů jako nežádoucích, pro účely mé práce, plyne ze samotného vymezení republikánské teorie oproti populistickým teoriím, popsáním Phillipem Pettitem. (PETTIT 1997, s. 8). Dalším kritériem, podle kterého se výběr subjektů řídil, je výběr takovým způsobem, který by zachycoval co nejširší politické spektrum. Hlavním cílem tohoto výběru

¹ Předpoklad nesouladu koalice SPOLU s Pettitovou teorií vychází z Pettitova tvrzení: „*Left-of-centre liberals will find the republican line advanced in this book attractive in its institutional implications.*“ (PETTIT 1997, s. 10) Pettit sice přímo netvrdí, že jeho teorie musí být pro pravicově orientované subjekty neatraktivní. Na základě atraktivity jeho teorie pro *left-of-centre liberals* však můžeme jakousi nevoli pravicově orientovaných subjektů k ní předpokládat.

je dosáhnout reprezentace levice, středu a pravice v českém kontextu. Posledním faktorem, kritickým pro výběr, je relevantnost politických subjektů. Zkoumat totiž přítomnost republikánských idejí na případech subjektů zastupujících nevýrazný podíl českých voličů, by otázku jejich přítomnosti v českém prostředí zajisté daleko neposunulo.

Po zvážení těchto tří kritérií jsem došel k výběru třech subjektů. ČSSD jako reprezentanta levice. Pirátů a Starostů, zkoumaných skrze program společné koalice PirSTAN, jako reprezentantů progresivního středového subjektu. A ODS, TOP 09 a KDU-ČSL, zkoumaných skrze program společné koalice SPOLU, jako reprezentantů pravicového subjektu.

Beru v potaz možné námitky týkající se výběru ČSSD jako relevantní strany. Zároveň si však dovolím tvrdit, že se jedná o nejsilnější stranu profilovanou jako levicovou a také o stranu nezpochybnitelně etablovanou v českém politickém prostředí. Dále se také ČSSD před sledovanými volbami těšila zastoupení jak v Parlamentu, tak ve Vládě České republiky. Obranu relevance ostatních stran, vzhledem k jejich současnému zastoupení v Parlamentu České republiky, nepovažuji za nutnou.

Dva ze tří mnou zvolených subjektů jsou předvolebními koalicemi, ve kterých se mohou různá hodnotová ukotvení mísit, nebo negovat, na druhou stranu mi tento výběr dovoluje pracovat jak s nejaktuálnějšími zdroji, tak zachytit co největší část politického spektra vzhledem k rozsahu mé práce. Považuji za důležité zmínit, že přestože mohou potenciální výsledky mé práce pomoci v charakterizaci vztahu stran tvořících koalice k republikánské tradici, rozhodně na ně nemohou být aplikovány bez dalšího výzkumu.

Teoretická část

Úvod do teoretické části

Jako první považuji za důležité předejít potenciálnímu nedorozumění, pramenícímu z možného chybného předpokladu o Pettitově teorii republikanismu. Teorie republikanismu, obsažená v centrálním díle této práce, není žádným rámcem či seznamem, který udává konkrétní kroky potřebné k dosažení státu, který by byl z republikánského pohledu žádoucí. Pettitova teorie není jakousi doktrínou pro přijetí zákonů a opatření, nýbrž spíše prizmatem, skrze které mají být opatření a zákony vnímány a posuzovány. Vztahy, které Pettit popisuje jako nežádoucí, se totiž vyskytují v rozličných formách a oblastech v závislosti na různých faktorech, například na socioekonomických poměrech. Pro mojí práci je tedy důležité Pettitovy propozice, popsané v centrální knize této práce, nejdříve zasadit do kontextu

českého prostředí a až z této pozice posuzovat jednotlivé zákony a opatření jako v souladu, nebo v rozporu s republikánskou teorií.

V této kapitole nejprve uvedu a prodiskutuji klíčový pojem Pettitovy teorie – svobodu jako nedominanci a poté nastíním formu politik a jejich cíle, o které by republikánský stát, stojící na těchto teoretických základech, usiloval.

Svoboda jako nedominance skrze vymezení vůči negativní a pozitivní svobodě

Centrální myšlenkou celého Pettitova díla je pojetí svobody jako nedominance. Pojetí svobody, kterému Pettit dává základní „tvar“ skrze jeho vymezení vůči dvěma dalším způsobům pojetí svobody, které Isaiah Berlin popularizoval skrze svou přednášku a později její transkript *Two Concepts of Liberty*. (BERLIN et al. 2002) Těmito dvěma pojetími je svoboda negativní a svoboda pozitivní.

Pro negativní svobodu je nejdůležitějším aspektem absence vměšování. Podle negativního pojetí svobody jsem jako jedinec svobodný „do té míry, do které se žádná osoba, nebo skupina osob nevměšuje do mých aktivit.“ (BERLIN et al. 2002, s. 169) Dokud tedy nejsem prostřednictvím vnějších překážek a omezení nucen jednat podle cizí vůle, jsem svobodný.

Pozitivní svoboda, na druhou stranu, vyžaduje něco víc než pouhou absenci vměšování. Pro dosažení svobody v pozitivním slova smyslu musí jedinec dosáhnout nabytí určitých schopností a kapacit. Berlin pro toto nabytí používá výraz sebe-vláda („*self-mastery*“). Pozitivní svoboda tedy vychází z poznání, popř. z dosažení, „*mé vyšší přirozenosti*“, (tedy) *já, které kalkuluje a usiluje o to, co bude z dlouhodobého hlediska v souladu (...) s mým já „v jeho nejlepší podobě“; to stojí v protikladu k iracionálním impulsům, nekontrolovatelným touhám, „nižší“ přirozenosti, honbě za okamžitými požitky, mému „empirickému“ nebo „heteronomnímu“ já, které je zmítáno každým poryvem touhy a vášně, které musí být přísně disciplinováno, má-li se někdy povznést na úroveň (...) své „skutečné“ přirozenosti.* (BERLIN et al. 2002, s. 179) Jako všední příklad mohu uvést vzdělání. To umožňuje člověku racionálně rozhodovat o svém životě a činit smysluplné volby.

O svobodě jako nedominanci je možné říci, že leží někde mezi pozitivním a negativním pojetím svobody. „*Tato koncepce je negativní do té míry, do které vyžaduje absenci dominance ze strany ostatních, nevyžaduje nutně přítomnost self-mastery (...).*“

Koncepce je pozitivní do té míry, do které, přinejmenším v jednom ohledu, vyžaduje něco více než (pouhou) absenci vměšování; vyžaduje zabezpečení vůči vměšování, přesněji vůči vměšování na bázi libovlnosti.“ (PETTIT 1997, s. 51)

Svoboda jako nedominance

Pettit pojetí svobody jako nedominance odvozuje ze společných znaků děl republikánských autorů a zejména z čteně probíraného vztahu pána a otroka, ve kterém pán dominuje otrokovi. (SKINNER 1998, s. 40, 41) Svoboda jako nedominance je v Pettitově republikanismu základním měřítkem a východiskem, ze kterého se mají vyvozovat a s pomocí kterého se mají posuzovat kroky a opatření přijímané společenstvím. Každé přijaté opatření a zákon by měl mít svůj konečný cíl v rozšíření celkové nedominance přítomné ve společnosti.

Dominanci Pettit popisuje jako kapacitu jednoho se arbitrárně vměšovat do záležitostí druhého a vměšování jako úmyslné zhoršení něčí volební situace „*změnou rozsahu dostupných možností, změnou očekávání (dojmu) užítu přiřazovanému určitým možnostem, nebo získáním kontroly nad tím jaké užítky budou ze kterých možností materializovány.*“ (PETTIT 1997, s. 52, 53)

Pro příklad se vrátíme ke vztahu pána a otroka. Podle negativního pojetí svobody by byl otrok svobodný do té doby, dokud by se mu jeho pán aktivně nevměšoval do života. Tedy až po přímém zásahu pána do záležitostí otroka se otrok stává nesvobodným. Pouhá absence vměšování však, jak podle republikánské tradice, tak podle Pettita, nečiní otroka svobodným, jelikož nad jeho hlavou stále visí pomyslný meč představující možnost libovlného vměšování ze strany pána. Otroky tedy bude vždy postupovat tak, aby předešel pánově vměšování a bude tedy vždy postupovat nesvobodně. (PETTIT 1997, s. 22)

Člověku je tedy dominováno, je nesvobodný, pokud do jeho záležitostí může, slovo může zde nabývat velké důležitosti, být arbitrárně vměšováno, tedy vměšováno na základě libovůle vměšujícího se. Je ale důležité zmínit, že svoboda jako nedominance se nijak nerozporuje s nearbitrárním vměšováním, respektive s vměšováním, které sleduje relevantní zájmy a hodnoty vměšovaného. (PETTIT 1997, s. 23) Zde se jako ideální příklad nabízí uvést vztah advokáta a jeho klienta. Vztah mezi advokátem a jeho klientem je konstituován uzavřením dohody, která advokáta zavazuje k tomu, aby jednal v zájmu klienta, a brání mu v tom, aby jednal na základě své libovůle. Jeho kroky jsou určovány cíli klienta. Stejně tak zákony, které nejsou dominující a jsou kontrolované občany, svobodu rozšiřují, přestože se do

záležitostí občanů vměšují. Občan v tomto případě zaujímá roli věřitele a stát roli správce. (PETTIT 1997, s. 8)

Pokud mezi aktéry existuje dominující vztah, bude tento vztah obecně známý všem zapojeným stranám. (PETTIT 1997, s. 59) K znalosti tohoto vztahu přidává Pettit výjimku, a to v případě skryté manipulace, kdy je například skrze lživou reklamu, bez vědomí dominovaného, zhoršována jeho volební situace. (PETTIT 1997, s. 53)

Dále je pro práci s dominancí důležité vnímat dvě míry, ve kterých může existovat, a to míru extenzity a intenzity. Mírou extenzity je myšlen počet voleb, které jsou jedinci v daný moment dostupné, a intenzitou je myšlen počet možností, mezi kterými v té dané volbě může jedinec vybírat. (PETTIT 1997, s. 75) Pettit ve své knize dochází k tomu, že je obecně žádoucí nejprve rozšiřovat intenzitu a až poté se zaměřovat na extenzitu voleb. (PETTIT 1997, s. 106)

Republikánský stát skrze šest oblastí republikánských politik

Pro vyhodnocování a porovnávání přítomnosti republikánských myšlenek a idejí ve vybraných politických proklamacích potřebujeme vytvořit jakýsi referenční objekt, ke kterému budou jednotlivé propozice obsažené v proklamacích vztaženy. Pro získání této představy v následujících podkapitolách shrnuji a do určité míry ukotvuji do českého prostředí, praktická východiska Pettitovy teorie. O stejný cíl usiluje Pettit zejména v pěti podkapitolách popisujících pět oblastí republikánských politik. K těmto pěti oblastem pro účely své práce přidávám také oblast státotvorby, která se zabývá prevencí zneužívání moci svěřené občanů a dominancí ze strany státu.

Šesti oblastmi, se kterými v analýze pracuji jsou tedy: vnější obrana, vnitřní bezpečnost, osobní nezávislost, ekonomická prosperita, veřejný život a státotvorba. Popisy jednotlivých oblastí jsou dále rozšířeny o nastínění znaků, které by v nich měly republikánské politické kroky v českém prostředí.

Vnější obrana

Jednou z nejhorších forem dominance, která podle Pettita může jedince postihnout, je dominance plynoucí z války. (PETTIT 1997, s. 151) Republikánský stát musí tedy udělat vše pro to, aby válce zamezil, ale také aby zamezil vyhlídce války jako takové. Republikánskou odpovědí na nutnost prevence války však není zintenzivnění militarizace státu, nebo dokonce vedení preemptivního útoku, nýbrž vytvoření opatření, podobných ve své podstatě těm

konstitučním, které mají za úkol možnost války vyloučit. Pettit tedy nevolá po realistické racionální reakci. Podle něj se stát, jehož bezpečnost závisí zejména na jeho vojenských kapacitách a rozhodnutích generálů, stává otrokem této militantní logiky a selhává ve svém úkolu rozšiřování nedominance svých občanů. (PETTIT 1997, s. 151)

Na otázku zajištění ochrany před prospektem války odpovídá Pettit internacionalismem. Podle Pettita je jako prevence žádoucí navázání takových mezinárodních vztahů, které vytvoří internacionální systém provazující státy prostřednictvím mezinárodních organizací a závazků takovým způsobem, který bude jednotlivé státy usměřňovat tak, jako aktéry ve státě usměřňují konstituční závazky. (PETTIT 1997, s. 152)

Tento internacionální princip má však v Pettitově teorii určitá omezení. Pro stát bude například stále žádoucí udržovat akceschopnou armádu, jako určitou formu poslední možnosti. Dále by stát měl být, vzhledem k internacionální logice, otevřený migraci, zároveň by však měl na migraci uložit takové limity, které zajistí nedotčení republikánského *ethosu*. (PETTIT 1997, s. 152)

Pettit dále, i přes vnímaný deficit v informovanosti, proklamuje otevřenost exportu určitých rozhodnutí týkajících se otázek státu do mezinárodních institucí. A to jelikož jejich „vzdálenost“ od řešené problematiky zajišťuje větší míru nestrannosti. (PETTIT 1997, s. 153)

V českém prostředí by tedy pomyslná republikánská strana dbala na integraci do mezinárodních organizací, v čele s Evropskou integrací, na bytí dobrým mezinárodním občanem a na dodržování mezinárodních závazků.

Vnitřní bezpečnost

V této oblasti se Pettit věnuje bezpečnosti a ochraně jedinců uvnitř státu. Zaměřuje se zde primárně na problematiku trestního práva, kriminalizace, strážců (popřípadě vykonavatelů) práva a trestání samotného. Zároveň zde Pettit upozorňuje na důležitost občanských norem pro republikanismus a vyzdvihuje kritický vztah mezi normami a trestním právem, kdy funkčnost jednoho podmiňuje funkčnost druhého. (PETTIT 1997, s. 153)

Jelikož jsou kroky republikánských politik vždy motivovány rozšířením celkové nedominance, bude Pettitův republikánský stát kriminalizovat pouze v případě, kdy kriminalizace může přinést celkové rozšíření nedominance ve společnosti. Kriminalizace, která není uvedena s cílem rozšíření celkové nedominance společnosti, je totiž sama formou dominance ze strany státu. (PETTIT 1997, s. 154)

Problematiku strážců práva, respektive policie, Pettit uvádí citací římského básníka Juvenála: „*Quis custodiet custodes? Kdo bude chránit před strážci?*“ (PETTIT 1997, s. 155) Pettit v tomto ohledu píše znatelně pod tíhou kontextu západních států, avšak základní myšlenky jsou samozřejmě relevantní i v českém kontextu. Pettit identifikuje problémy týkající se velké míry moci policie v kombinaci s její neadekvátní kontrolou. Tato kombinace dává podle Pettita do rukou policie nástroje, které generují vysokou míru obecné dominance. Nástroje, skrze které jsou dominováni nejen jedinci, ale také zranitelnostní skupiny, ke kterým jedinci přísluší. (PETTIT 1997, s. 156)

V oblasti trestání vidí Pettit velký prostor pro re-konceptualizaci. Dnešní koncepci trestu vidí jako jakýsi „náhodný produkt pozornosti médií, morální módy a kolísavého apetitu po pomstě.“ (PETTIT 1997, s. 156) Jako alternativu k současnému způsobu trestání vidí Pettit proporcionalistický princip tří R. Základní myšlenkou principu tří R je náprava dominance vzniklé v důsledku vykonání prohřešku pachatelem. Můžeme tedy mluvit o formě restorativní justice. Princip tří R tvoří uznání (*recognition*) statutu oběti jako nedominované pachatelem, odškodnění (*recompense*) oběti, nebo blízkých oběti, pachatelem a ujištění (*reassurance*) oběti a komunity pachatelem, že nebude nadále hrozbou, kterou se stali vykonáním prohřešku. (PETTIT 1997, s. 156)

Pokud bych měl Pettitovy principy uvést v českém prostředí, obecně bych je shrnul jako zvýšení míry zdrženlivosti, nastavení kontroly bezpečnostních složek a alternativní přístup k trestání. V českém prostředí by republikánská strana propagovala nižší míru kriminalizace v takových oblastech, ve kterých vychází kriminalizace pouze z jakýchsi konzervativních postojů společnosti, ale sama o sobě nedominanci nerozšiřuje. U problematiky policie by republikánská strana dbala zejména na zvýšení kontroly policie z vnější.

Osobní nezávislost

V oblasti osobní nezávislosti se Pettit zaměřuje primárně na problematiku socioekonomického deficitu. Ten je jedním z hlavních zdrojů dominance ve společnosti, jelikož dostává jedince do pozic, kdy je například nedostatek, nebo strach z vyčerpání nějakých zdrojů, nutí jednat nesvobodně. Stát by měl v tomto případě zajistit každému takovou míru socioekonomického kapitálu, která je určena právě tím, do jaké míry jeho nedostatek podmiňuje dominanci druhými. (PETTIT 1997, s. 158) Považuji za důležité zmínit, že potřeba státu konat v roli jakéhosi garanta minima pro svobodný život je vždy jiná

v závislosti na místním kontextu. Dnes je například nutným minimem pro svobodný život v obecném smyslu² přístup k internetu. To samé by však nemohlo být řečeno před 25 lety.

Jelikož má podle Pettita stát zastávat roli garanta jakéhosi nutného minima pro svobodný život, bude republikánský stát státem sociálním. S tím se samozřejmě pojí otázka zdanění. Té se Pettit bohužel ve své knize příliš nevěnuje. Co z jeho výkladu víme je, že obhajitelné zdanění je takové, které je pouhým vměšováním a ne dominancí, tedy takové, které sleduje relevantní názory občanů,³ tedy rozšíření obecné nedominance. (PETTIT 1997, s. 147, 148) Dále Pettit, čerpající z republikánské tradice, uvádí při rozpravě nad tématem daní příklad daně z luxusu, nebo určité mírné formy redistribuce. (PETTIT 1997, s. 163) Zároveň Pettit však vylučuje egalitariánský systém přerozdělení. (PETTIT 1997, s. 161)

V této oblasti bychom od pomyslné republikánské strany mohli v českém prostředí očekávat zejména zaměření na disparitu socioekonomického kapitálu mezi centry a periferií, na pomoc vyloučeným lokalitám, předcházení dominance skrze podporu vzdělávání a další sociální politiky. Formy, kterými by republikánská strana řešila problematiku socioekonomického deficitu jsou tedy různé. Co však budou mít nutně společné je dodání této pomoci ve formě práva, a ne jakési almužny, nebo daru, který může být libovolně odebrán. (PETTIT 1997, s. 162)

Ekonomická prosperita

Pro zajištění nedominance v oblasti ekonomiky bude republikánský stát v zásadě intervencionistický. Bude považovat ekonomický růst za žádoucí, jelikož z něj plyne rozšíření nedominance jak v jeho intenzitě, tak v jeho extenzitě. Ekonomický růst a jeho žádoucnost bude však omezena tím, jaké ústupky a opatření jsou pro něj v různých oblastech nutné a jakou míru nedominance vzhledem k vyžadovaným intervencím (vměšování) přinese. (PETTIT 1997, s. 163, 164)

Jako oblasti zájmu v tomto případě uvádí Pettit primárně nezaměstnanost a stabilitu finančního systému. V obou případech se pozitivní vývoj v těchto oblastech překládá do snížení celkové nedominance ve společnosti. Dále se bude republikánský stát aktivně zabývat rozvojem infrastruktury a mezinárodními vztahy v oblastech výroby a obchodu. (PETTIT 1997, s. 163)

² Ve smyslu, který se vztahuje na většinu společnosti.

³ Názory jako např. člověk by měl být svobodný.

Dále se Pettit v podkapitole týkající se ekonomické prosperity zabývá otázkou smluvních závazků a právnických osob, jako hlavních myšlenek, které přinesly v historii velkou míru ekonomického růstu. I zde platí, že implementace a nenapadnutelnost těchto principů je žádoucí pouze do té míry, do které z nich plyne vyhlídka na snížení míry dominance ve společnosti. V republikánském státě bude například princip smluvních závazků omezen oproti své klasicko-liberální podobě. Republikánská logika zpochybňuje nejsvrchovanější autoritu smluvního vztahu, do kterého bylo vstoupeno dobrovolně, z pohledu negativní svobody. Pokud taková smlouva přináší dominanci jedné smluvní strany, nemá být v republikánském státě legitimní. (PETTIT 1997, s. 164, 165)

V českém prostředí by pomyslná republikánská strana investovala do infrastruktury a podbízel ekonomický růst v rámci mantinelů, které ustanovuje svoboda českých občanů. Pokračovala by například v budování dopravních sítí s ohledem na jejich dopad na životní a socioekonomické podmínky, podporovala by obchodní propojení s okolními zeměmi a usilovala by o revizi jakési *nedotknutelnosti* vztahů a povinností vyplývajících z uzavřených smluv.

Veřejný život

Jak bylo již zmíněno výše, otázka veřejného života hraje v Pettitově teorii velmi důležitou roli. Všechny výdobytky republikánských politik přijdou vniveč, pokud z nich pramenící nedominance nebude registrována ve veřejném životě. „*Pokud je obecně vnímáno, že je osoba ochráněna (před dominancí), tak ta samotná ochrana, nehledě na její předchozí hodnotu, bude o to víc efektivní.*“ (PETTIT 1997, s. 167) Pettit se v této oblasti zaměřuje primárně na nápravu újem, které společnost trpí pod vlivem moderního liberalismu, sám Pettit v tomto případě používá výraz „*creeping libertarianism*“. (PETTIT 1997, s. 168) Pettit v této oblasti vnímá tři problematiky, a to problematiku veřejného prostoru, veřejných informací a prezentace veřejného mínění.

U problematiky veřejného prostoru se Pettit zabývá zejména jeho ztrátou v důsledku atomizace společnosti. Sám Pettit tento výraz nepoužívá, místo něj ho označuje komerčním a residenčním stylem života, který je spojován s předměstským životem americké střední třídy. (PETTIT 1997, s. 167) Pettit vykresluje jakýsi obraz útěku střední třídy před vnímaným násilím uvnitř velkých měst. Skrze tento útek do předměstí se příslušníci americké střední třídy uzavírají sami do sebe a opouštějí veřejný prostor. Útek do soukromých sfér je podtrhnut dalším oddělením od ostatních skupin ve zbyvajících situacích, kdy by ještě bylo možné

dosáhnout meziskupinové interakce a skrze ní vytvoření autentického vnímání *těch druhých* na základě reálných zkušeností. Volný čas, zaměstnání, stravování i mobilita jsou více a více vzdáleny od něčeho, co bychom mohli nazvat společným životem (v obci). Atomizace v důsledku těchto a dalších neduh vytváří prostředí, ve kterém je představa o ostatních a zejména pak o těch, kteří nepatří do naší socioekonomické, nebo zranitelnosti skupiny, utvářena, ne reálnými zkušenostmi a tedy realitou, ale nepravými dojmy a fantaziemi. Pettitovými slovy: vnímání lidí „*stává se rukojmím fantazie*.“ (PETTIT 1997, s. 167) Skrze propasti vytvořené jevy spojenými s *creeping libertarianismem* „...*lidé přicházejí o vědění toho co je a co není záležitostí obecného vědění a přesvědčení, tedy o to co je podstatou veřejného prostoru*.“ (PETTIT 1997, s. 167)

Tyto propasti jsou dále prohlubovány mediální prací s informacemi. Informace jsou pod vlivem komerčního charakteru médií lidem zprostředkovány v zaujaté, nebo emotivní formě, která podtrhává již tak zcestné vidění světa. Dnes tento fenomén známe zejména pod pojmem *echo chambers*, který stojí na principu prezentace informací bulvárním nebo senzačním způsobem. Ten svou emotivností vytváří větší incentivu ke konzumaci v porovnání s prezentací informací čistě informativní cestou. (PETTIT 1997, s. 167, 168)

Třetí problematikou v této oblasti je podle Pettita prezentace a měření veřejného mínění. Pettit vidí v současném způsobu měření a interpretace dat velký deficit. Podle Pettita hraje v odpovědích na otázky průzkumů velkou roli frustrace respondentů a jejich odpovědi jsou tedy ovlivněny její bezhlavou ventilací. Pettit toto tvrzení opírá o rozdílné výsledky oproti deliberativním průzkumům, které na rozdíl od současně používaných průzkumů podbízí k rozmyšlení a konverzaci mezi respondenty nad položenou otázkou, a které mají mnohdy odlišné výsledky než průzkumy dnešního charakteru. (PETTIT 1997, s. 168, 169)

Výše zmíněné problémy jsou všechny v českém prostředí relevantní a republikánská strana by se tedy snažila o jejich nápravu. V oblasti veřejného prostoru by se nezdáhala využít prostředky z daní na jeho kultivaci, a to jak estetickou, tak funkční. V oblasti mediální práce s informacemi by taková strana nadále podporovala veřejnoprávní Českou televizi a obecně by se snažila o to, aby i pro ostatní mediální entity nebyl hlavní motivací výdělek, například skrze finanční podporu. Dále by podporovala vznik komunitních médií. V oblasti průzkumů veřejného mínění by podporovala provádění deliberačních průzkumů.

Státotvorba

Oblast státotvorba, pro účely mé práce, popisuje jaké formy by měl republikánský stát nabývat a jak fungování takové formy zajistit. Kde mají předchozí oblasti republikánských politik za úkol zejména boj proti dominanci mezi občany polis, tedy *dominiu*, oblast státotvorby má primární úkol v ochraně před dominancí ze strany státu, *impériu*. Pettit dělí oblast státotvorby na konstituční složku a kontestační složku. Na složku, která se týká samotné podoby státu a složku, která se týká toho, jak mají být ve státě dělána rozhodnutí. (PETTIT 1997, s. 172)

Z konstitučního pohledu by měl stát splňovat následující podmínky. Stát by měl být „...říší zákonů a ne lidí“ (PETTIT 1997, s. 173), moc by v něm měla být rozdělena mezi různé orgány a právo by mělo být odolné vůči libovůli většiny. (PETTIT 1997, s. 173)

Termínem *říše zákonů* Pettit myslí jakési rozvinutí myšlenky právního státu. Jeho principy jako univerzálnost zákonů pro všechny, srozumitelnost, konzistentnost a další. Ty jsou v Pettitově knize rozvinuty o princip preference principiálního namísto partikulárního rozhodování. „...opatření by měla vždy fungovat prostřednictvím rozhodnutí podobných právu, zejména prostřednictvím rozhodnutí, která ctí omezení právního státu: například prostřednictvím rozhodnutí, která nejsou ad hoc nebo ex post.“ (PETTIT 1997, s. 174)

Pro splnění podmínky rozdělení moci vyzdvihuje Pettit zejména trojí dělení moci, kdy je každá moc nezávislá na další, tedy tak jak ho rozvádí James Madison. (PETTIT 1997, s. 177, 178) Dále Pettit pro účely rozdělení moci zmiňuje bikameralistické, nebo federalistické uspořádání státního aparátu. (PETTIT 1997, s. 178, 189)

Podmínka proti-většinových opatření se zaměřuje na boj proti možnosti tyranie většiny a musí podle Pettita zajišťovat opozici a zabezpečení vůči většinové vůli a její schopnosti jednoduše měnit základní oblasti zákona. Pro zajištění odolnosti vůči libovůli většiny Pettit uvádí příklady opatření derivované z republikánské tradice. Uvádí například znovu dvoukomorový parlament, ale také ústavní omezení zákonů, nebo listinu základních práv. (PETTIT 1997, s. 180, 181)

Kontestační ideál podle Pettita znamená tvoření rozhodnutí ne na základě populární vůle, ale na základě jakéhosi ustání případného napadání ze strany občanů, přičemž možnost napadnout rozhodnutí musí být dostupná, inkluzivní a výsledek napadení musí být responsivní vůči kontestacím ze strany všech obyvatel. (PETTIT 1997, s. 195)

Konečně se v oblasti státotvorby Pettit věnuje korupci a zneužití moci svěřené státu občany, ze strany *správců* státu. Pettit se v otázce korupce staví na stranu zdrženlivějšího

tábora. Na základě obavy z odcizení slušných aktérů ve správě státu přichází Pettit s „*complier centered strategií*“, která přináší alternativu k negativně motivujícím sankcím.

Podle Pettita je důležité zamezit možné korupci a střetu zájmů skrze „*screening out*“ rozhodnutí, která jsou v dosahu aktérů, a která by jim mohla přinést určitý benefit, nebo skrze „*screening in*“ rozhodnutí do dosahu agentů, kteří na nich mají minimální zájem. (PETTIT 1997, s. 220, 221)

Dále Pettit volá po sankčním systému, který bude nestranný a bude jako takový i jasně vnímán. Ten Pettit vidí ve formě jakési *neviditelné ruky*, která je představena názorem společnosti na toho kterého aktéra a jeho počínání a důsledků jeho percepce jako cnotného či necnotného společností. Primárně skrze opětovné zvolení či nezvolení. (PETTIT 1997, s. 225)

Jako třetí krok, pro obranu proti korupci, Pettit již připouští určitou formu *deviant centered strategie*. Tato forma, jejíž podstatou je nějaký způsob trestání, má být podle Pettita odstupňovaná tak, aby byla schopná identifikovat opravdové *darebáky* a s postupným opakovaným prohřešení je i přísněji trestala. (PETTIT 1997, s. 229, 230)

Pettit by tedy v českém prostředí podporoval apel na boj proti střetu zájmů a přisuzování rozhodnutí subjektům bez přímého zájmu v probírané problematice. Toho je možné dosáhnout například přidělováním rozhodnutí reprezentativním komisím. Dále by v českém prostředí podporoval posílení přímé odpovědnosti politiků a úředníků za své činy v kombinaci s větší transparentností jejich kroků. Ta by měla zajistit možnost veřejnosti pro formování názorů ohledně jejich cnoti.

Závěrem bych rád upozornil na to, že pro sledování vlivu různých kroků, například v ekonomické oblasti, bude žádoucí použít data a průzkumy pro zjištění změny v obecné míře nedominance. Je tedy logické se přiklánět k názoru, že republikánská politika bude do určité míry data-based politikou, přestože ho sám Pettit v knize nevyslovil.

Shrnutí

V řádcích výše jsem nastínil podobu jak Pettitovy teorie, tak republikánského státu podle ní. Jak bylo již zmíněno dříve, Pettit ve své knize neuvádí návod k tomu, jak dosáhnout republikánských ideálů, nýbrž optiku, skrze kterou jednotlivé kroky a jejich přínos pro tento cíl vyhodnocovat. Z toho plyne, že ani v českém kontextu nelze říct jaké přesné kroky by česká republikánská strana podstupovala, je možné tyto kroky pouze nastínit.

Řádky výše nám dávají představu o směrech, kterými by se pomyslná republikánská strana mohla ubírat. Informace shrnuté v řádcích výše nejsou rozhodně všeobíající a mnoho programových bodů politických stran bude hodnoceno na základě jiných pasáží z Pettitovi knihy. Myslím si však, že z obrazu, který vykreslují, máme dostatečné základní měřítko pro účely analýzy.

Metodologie

Úvod do metodologie

Pro určení hodnoty souznění s republikánskými idejemi (dále jen „*hodnota republikaničnosti*“) politických proklamací jednotlivých politických subjektů jsem zvolil metodu obsahové analýzy s tematickými prvky. Budu tedy pro analýzu kvalitativních dat používat kvantitativní metodu. (GUEST et al. 2012, s. 5). Analýza bude hledat přítomnost idejí a myšlenek souznících, do určité míry souznících, nebo naopak rozporujících se s Pettitovým výkladem moderního republikanismu, tak jak ho popisuje ve své knize.

Jelikož jsou předmětem analýzy z velké části tematicky laděné nuance, tedy přítomnost, popřípadě absence, určitých myšlenek, dá se očekávat, že analýza utrpí z pohledu spolehlivosti a replikovatelnosti újmu. (GUEST et al. 2012, s. 9, 10) Určení jednotlivých proklamací jako republikánských, nebo naopak antirepublikánských, bude totiž ovlivněno mým výkladem Pettitovi knihy a mou schopností ukotvit jednotlivé ideje v knize popsané do českého prostředí.

Na druhou stranu se má obsahová analýza bude těšit větší hloubce než tradiční, obsahové analýzy, které se zaměřují primárně na četnost slov, nebo slovních spojení. (GUEST et al. 2012, s. 10) Jelikož budu každý bod vyhodnocovat sám, budu schopný výsledky analýzy interpretovat s ohledem na kvalitativní aspekt jednotlivých bodů proklamací a zabráním tak možné ztrátě informací, kterou s sebou kvantitativní metody přinášejí.

Metodologie mé analýzy popsaná níže sice nekopíruje, ale čerpá inspiraci z šesti komponentů obsahové analýzy popsaných v knize *Content Analysis An Introduction to Its Methodology*. (KRIPPENDORFF 2018, s. 90)

Kategorie a kódování

Politické proklamace v případě mé analýzy tvoří programy do voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky roku 2021 vybraných politických subjektů. Těmito subjekty jsou ČSSD, koalice SPOLU a koalice PirSTAN. Volební programy budou rozděleny do šesti

oblastí, jejichž rozdělení, doplněno o jednu další oblast, je přejato z centrální knihy této práce. Tyto oblasti jsou popsány v teoretické části výše. Body do nich budou rozděleny nejen podle toho, zda se jich týkají pasáže z podkapitol, ve kterých je nad oblastmi deliberováno, ale i na základě toho, do které z nich se ze své podstaty hodí nejlépe.

Určitá hodnota republikaničnosti proklamací vybraných politických stran se bude hodnotit na škále -2; -1; 0; 1; 2 s tím, že v určitých nejednoznačných případech bude přistoupeno k hodnocením s polovinami, tedy například 1,5, nebo 0,5. Více partikulární hodnocení nebudou vzhledem k vytvoření možných komplikací používána. Pomocí tohoto kódování získáme poměrová data, která nám umožní výsledky mezi sebou porovnávat.

Hodnota -2 na této škále znamená, že cíle bodu proklamace stojí silně proti republikánským myšlenkám a stejně tak proti nim stojí i artikulace a případné ideologické ukotvení bodu v proklamaci. Tedy nejenže může bod přinést potenciální rozšíření obecné dominance ve společnosti, ale zároveň i jeho formulace odporuje republikánským hodnotám.

Hodnota -1 na této škále znamená, že bod je mírně proti republikánským myšlenkám, popřípadě, že je proti, ale jeho formulace nestojí nutně proti republikánským idejím.

Hodnocení 0 bude zvoleno pro body, které nijak dominanci či nedominanci ve společnosti nerozšiřují, jejich reálný vliv na život v polis může jít jak směrem rozšíření dominance, tak rozšíření nedominance, nebo v nich není citelná republikánská či antirepublikánská formulace.

Hodnota 1 bude přidělena takovým bodům, jejichž cíl potenciálně rozšiřuje obecnou nedominanci ve společnosti, ale neobsahují stopy či přímo republikánskou artikulaci.

A konečně hodnocení 2 bude přiřazeno bodům, jejichž cíl rozšiřuje obecnou nedominanci a zároveň jsou artikulovány republikánským jazykem, popřípadě obsahují apely na republikánské hodnoty.

Určité body mohou být pro účely mé práce vyřazeny, nebo sloučeny do jedné skupiny a hodnoceny jako jeden bod. K prvnímu může dojít v případě, kdy v Pettitově knize nenalezneme žádný referenční bod pro jejich vyhodnocení. K druhému, když body říkají *de facto* to samé, například pouze vyjmenovávají dodržování závazků, k nějakým mezinárodním organizacím. Všechny body vyjadřují jeden souhrnný cíl a tím je dodržování závazků plynoucích z členství v mezinárodních organizacích. Tento krok byl zvolen pro zmírnění „zředění“ výsledků analýzy.

Redukce dat

Z hodnot přiřazených jednotlivým bodům budou počítány tři primární hodnoty, které se pro účely mé práce těší největšímu významu:

1. **Hodnota průměrné republikaničnosti** proklamace, **ze všech bodů volebního programu**: počítána jako průměr všech použitelných bodů ve vybraném volebním programu určitého subjektu,
2. **hodnota průměrné republikaničnosti jednotlivých oblastí proklamace**: počítána jako průměr všech bodů pro konkrétní oblast volebního programu daného politického subjektu a
3. **hodnota průměrné republikaničnosti proklamace, z hodnot průměrné republikaničnosti jednotlivých oblastí**: počítána jako průměr průměrů hodnot republikaničnosti jednotlivých oblastí.

Tyto hodnoty budou následně interpretovány a doplněny o kontext vycházející z dalších níže popsaných hodnot.

Pro další zpřesnění výsledků analýzy budou počítány následující hodnoty:

1. **Průměrná odchylka od střední hodnoty**, která ukazuje na to, jak konzistentní (či nekonzistentní) ve svém souznění (či nesouznění) vybraná proklamace je,
2. **průměrná odchylka od střední hodnoty podílů jednotlivých oblastí**, která napovídá, jak rozličná je reprezentace jednotlivých oblastí ve vybraných proklamacích,
3. **četnosti a podíly jednotlivých bodových hodnocení programů**, které nám mohou pomoci stejným způsobem jako průměrná odchylka od střední hodnoty,
4. **podíly bodů jednotlivých oblastí na celém programu**, které nás mohou nasměrovat k závěrům o tom, jak je která oblast v programu reprezentovaná a jak toto může ovlivňovat výsledky analýzy a
5. **průměry, odchylky, četnosti a podíly hodnocení pro jednotlivé oblasti**, pomocí nichž budu schopen utvořit výše nastíněné závěry i pro jednotlivé oblasti a zhodnotit míru republikaničnosti jednotlivých subjektů v nich.

Počítané hodnoty budou v práci, pro zajištění přehlednosti, uváděny zaokrouhlené na čtyři desetinná místa. Jejich celý rozvoj bude uveden ve vložených tabulkách.

Konečně bude pomocí jednoduchého výpočtu určena **míra republikaničnosti** vybraných **proklamací**. Tato míra bude počítána jako poměr mezi průměrnou hodnotou zvolené proklamace a průměrnou hodnotou, které by dosahovala ideální republikánská

proklamace, tedy 2. Vzorec pro výpočet míry republikaničnosti je tedy $x/2$ a má vyjadřovat z kolika procent je vybraná strana republikánská, v případě výsledku od 0 až 100%, nebo antirepublikánská, v případě výsledku 0 až -100%, oproti ideální republikánské straně. Toto číslo nám sice neposkytuje nikterak hlubší informaci o souznění vybrané proklamace s republikánskou teorií, ale napravuje neduhy, které samotná hodnota průměru může mít, jako například navození dojmu vysokého souznění s republikánskou tradicí při dosažení hodnoty 1, přičemž tato hodnota neznamena vysokou míru souznění, ale pouze poloviční, tedy v rovině cílů.

Analýza vybraných proklamací

Obecné výsledky

V následujících podkapitolách jsou uvedeny obecné výsledky programů vybraných subjektů. Podrobnější souhrn výsledků měření uvádím ve vložených tabulkách. Pro detailnější vhlad do hodnocení analýzy, z nichž výsledky vychází, použijte přiložené soubory.

PirSTAN

Nejbližší ideální proklamaci pomyslné české republikánské strany je z vybraných subjektů, podle výsledku analýzy, volební program koalice PirSTAN. Jeho průměrné hodnocení dosahuje hodnoty 1,0018 s průměrnou odchylkou od střední hodnoty 0,0865. Program koalice PirSTAN je tedy z 50,0903% republikánský oproti pomyslné ideální republikánské straně v českém prostředí. Průměr z jednotlivých oblastí dosahuje u koalice PirSTAN hodnoty 0,9891, hodnota je tedy téměř identická jako průměr ze všech bodů.

Program koalice PirSTAN obsahuje celkem 554 použitelných bodů z nichž:

1. jeden byl hodnocen -1, jako v rozporu s republikánskými cíli,
2. jeden byl hodnocen -0,5, jako v jakémsi lehkém rozporu s republikánskými cíli,
3. osmnáct bylo hodnoceno 0 jako body, které buď nijak dominanci či nedominanci nerozšiřují, nebo v nich není znatelná republikánská či „protirepublikánská“ formulace, nebo jejich výsledek může být různý,
4. tři z použitelných bodů byly hodnoceny 0,5 jako mírně souznící s republikánskými cíli,
5. pět set dva bodů bylo hodnoceno 1, tedy jako souznící s republikánskými cíli,
6. deset bodů bylo hodnoceno 1,5, tedy jako souznící s republikánskými cíli s lehkým apelem na republikánské hodnoty nebo ideje a

7. devatenáct z celkového počtu použitelných bodů bylo hodnoceno 2, tedy jako souznící s republikánskými cíli a zároveň obsahující apely na republikánské hodnoty či ideje.

Body hodnoceny 1, stejně jako u zbytku vybraných subjektů, jsou v programu koalice PirSTAN zastoupeny nejméně, přesněji představují 90,6137 % programu.

V programu koalice PirSTAN jsou stejně jako u zbytku subjektů jednotlivé oblasti zastoupeny velmi disproportčně. Přestože je disproporce výrazná, je zároveň ze všech vybraných programů nejnižší. Odchylna od střední hodnoty podílů jednotlivých oblastí je u koalice PirSTAN 0,1217. V programu PirSTANu představuje vnější obrana 8,1227 %, vnitřní bezpečnost 5,5957 %, osobní nezávislost 42,4188 %, ekonomická prosperita 7,5812 %, veřejný život 27,4368 % a státotvorba 8,8448 %.

Tabulka 1- Souhrnné výsledky PirSTAN

Průměr	1,001805054	Celkem bodů	554	Podíl hodnocení
Průměrná odchylka od stř. hod.	0,086453622	četnost "-2"	0	0,0000%
% rep. oproti id. rep. straně	50,0903%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
Průměr z průměrů jed. oblastí	0,989109735	četnost "-1"	1	0,1805%
Průměr vnější obrany	0,988888889	četnost "-0,5"	1	0,1805%
Průměr vnitřní bezpečnosti	1,032258065	četnost "0"	18	3,2491%
Průměr osobní nezávislosti	1	četnost "0,5"	3	0,5415%
Průměr eko. Prosperity	0,952380952	četnost "1"	502	90,6137%
Průměr veřejného života	1,042763158	četnost "1,5"	10	1,8051%
Průměr státotvorby	0,918367347	četnost "2"	19	3,4296%
Podíl vnější obrany	8,1227%			
Podíl vnitřní bezpečnosti	5,5957%			
Podíl osobní nezávislosti	42,4188%			
Podíl eko. Prosperity	7,5812%			
Podíl veřejného života	27,4368%			
Podíl státotvorby	8,8448%			
Průměrná odchylka podílů	12,1741%			

ČSSD

Proklamací s druhým největším průměrem hodnocení jednotlivých bodů je program ČSSD s průměrným hodnocením ze všech bodů 0,9815 a průměrnou odchylkou od střední hodnoty 0,138. Program ČSSD je tedy z 49,0741 % tak republikánský, jako by byl její program, pokud by republikánský doopravdy byl. Průměr z jednotlivých oblastí programu dosahuje u sociální demokracie hodnoty 0,9616.

Celkem je v program ČSSD 270 použitelných bodů z nichž:

1. jeden byl hodnocen -1,5 jako jak nesouznící s republikánskými cíli, tak s lehkou protirepublikánskou formulací,
2. jeden byl hodnocen -1 jako v rozporu s republikánskými cíli,
3. jedenáct bylo hodnoceno 0,
4. sedm bylo hodnoceno 0,5 jako v mírném souladu s republikánskými cíli,
5. 225 bodů bylo hodnoceno 1 jako v souladu s republikánskými cíli,
6. dvacet dva bylo hodnoceno 1,5 a
7. tři byly hodnoceny 2.

Body hodnoceny 1, tedy jako v pouhém souladu s republikánskými cíli, jsou tedy přítomné v 83,3333 % případů.

Program ČSSD trpí nejvyšší disproporcí zastoupení jednotlivých oblastí. Odchylna od střední hodnoty podílů jednotlivých oblastí je u ČSSD 0,148148148. Vnější obrana je v něm zastoupena 5,5556 %. Stejnou hodnotou, 5,5556 %, je vněm zastoupena i vnitřní bezpečnost. Osobní nezávislost tvoří 57,7778 % programu, ekonomická prosperita 10,3704 %, veřejný život 20 % a státotvorba pouhých 0,7407 %.

Tabulka 2- Souhrnné výsledky ČSSD

Průměr	0,981481481	Celkem bodů	270	Podíl hodnocení
Průměrná odchylna od stř. hod.	0,137997257	četnost "-2"	0	0,0000%
% rep. oproti id. rep. straně	49,0741%	četnost "-1,5"	1	0,3704%
Průměr z průměrů jed. oblastí	0,961550332	četnost "-1"	1	0,3704%
Průměr vnější obrany	0,9	četnost "-0,5"	0	0,0000%
Průměr vnitřní bezpečnosti	0,833333	četnost "0"	11	4,0741%
Průměr osobní nezávislosti	0,971154	četnost "0,5"	7	2,5926%
Průměr eko. Prosperity	1	četnost "1"	225	83,3333%
Průměr veřejného života	1,064815	četnost "1,5"	22	8,1481%
Průměr státotvorby	1	četnost "2"	3	1,1111%
Podíl vnější obrany	5,5556%			
Podíl vnitřní bezpečnosti	5,5556%			
Podíl osobní nezávislosti	57,7778%			
Podíl eko. Prosperity	10,3704%			
Podíl veřejného života	20,0000%			
Podíl státotvorby	0,7407%			
Průměrná odchylna podílů	14,8148%			

SPOLU

Průměr jednotlivých bodů volebního programu koalice SPOLU dosahuje průměrného hodnocení 0,9442 s průměrnou odchylkou od střední hodnoty 0,1198. Program koalice spolu je tedy z 47,2119% tak republikánský, jako by byl její program pokud by byl vytvářen v naprostém souladu s Pettitovou teorií. Průměr z jednotlivých oblastí dosahuje hodnoty 0,9261.

Celkem bylo z programu koalice SPOLU vybráno pro účely analýzy 269 použitelných bodů. Z těchto bodů byly:

1. Tři hodnoceny jako v rozporu s republikánskými cíli, tedy -1,
2. jedenáct bodů bylo hodnoceno 0,
3. dva byly hodnoceny 0,5 jako v lehkém souladu s republikánskými cíli,
4. dvě stě padesát bodů bylo hodnoceno 1 jako v souladu s republikánskými cíli,
5. dva byly hodnoceny 1,5 a
6. jeden bod byl hodnocen 2.

Hodnocení 1, tedy jako v souladu s republikánskými cíli, bylo uděleno v 92,9368 % případech.

Jednotlivé oblasti jsou v programu znovu velmi disproportčně zastoupeny. V programu SPOLU je vnější obrana zastoupena v 7,4349 % případů, vnitřní bezpečnost v 2,9740 % případů, osobní nezávislost 43,4944 % případů, ekonomická prosperita v 12,2677 % případů, veřejný život v 31,5985 % případů a státotvorba v 2,2305 % případů.

Podrobnější souhrn výsledků měření uvádím níže. Pro detailnější vhled do výsledků analýzy použijte přiložené soubory.

Tabulka 3- Souhrnné výsledky SPOLU

Průměr	0,944237918	Celkem bodů	269	Podíl hodnocení
Průměrná odchylka od stř. hod.	0,119760645	četnost "-2"	0	0,0000%
% rep. oproti id. rep. straně	47,2119%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
Průměr z průměrů jed. oblastí	0,926093705	četnost "-1"	3	1,1152%
Průměr vnější obrany	0,925	četnost "-0,5"	0	0,0000%
Průměr vnitřní bezpečnosti	0,75	četnost "0"	11	4,0892%
Průměr osobní nezávislosti	0,905982906	četnost "0,5"	2	0,7435%
Průměr eko. Prosperity	0,96969697	četnost "1"	250	92,9368%
Průměr veřejného života	1,005882353	četnost "1,5"	2	0,7435%
Průměr státotvorby	1	četnost "2"	1	0,3717%
Podíl vnější obrany	7,4349%			
Podíl vnitřní bezpečnosti	2,9740%			
Podíl osobní nezávislosti	43,4944%			
Podíl eko. Prosperity	12,2677%			
Podíl veřejného života	31,5985%			
Podíl státotvorby	2,2305%			
Průměrná odchylka podílů	13,9199%			

Výsledky v jednotlivých oblastech

V následujících podkapitolách jsou uvedeny výsledky programů vybraných subjektů v jednotlivých oblastech. Podrobnější souhrn výsledků měření uvádím ve vložených tabulkách. Pro detailnější vhled do hodnocení analýzy, z nichž výsledky vychází, použijte přiložené soubory.

PirSTAN

Program koalice PirSTAN dosahuje nejvyšších průměrných hodnocení v oblastech vnější obrany, vnitřní bezpečnosti a osobní nezávislosti. Druhého nejvyššího hodnocení v oblasti veřejného života a třetího nejvyššího hodnocení v oblastech ekonomické prosperity a státotvorby.

V oblasti **vnější obrany** program koalice PirSTAN s cíli pomyslné republikánské strany poměrně silně souzní a průměrné hodnocení zbylých dvou programů převyšuje o 0,0639 (SPOLU) a 0,0889 (ČSSD). Od obecného souladu s republikánskými cíli odbočuje jediný bod. Ten byl identifikován jako pouze ve slabém souladu (0,5), a to z důvodu v něm obsaženém odmítnutí uprchlických kvót. (PIRSTAN 2021, bod č. 227) Pettit sice na jednu stranu přiznává nutnost uvalení omezení na migraci (PETTIT 1997, s. 152), na druhou stranu by však mohlo být odmítnutí kvót bráno jako rezignace na závazek solidarity mezi státy EU (EU. 2007, s. 23) a bytí dobrým mezinárodním občanem. (PETTIT 1997, s. 152)

V případě **vnitřní bezpečnosti** program koalice PirSTAN také převyšuje hodnocení zbylých dvou proklamací, a to nejvýrazněji ze všech oblastí. Průměrné hodnocení je o 0,1989 vyšší než u ČSSD a o 0,2823 vyšší než u SPOLU. Znovu zde dochází k výraznému souznění programu s republikánskými cíli, přičemž jeden bod obsahuje i republikánskou formulaci (2) ve formě kontroly nad bezpečnostními složkami z vnějšku. (PIRSTAN 2021, bod č. 300) (PETTIT 1997, s. 155)

V oblasti **osobní nezávislosti**, oblasti, která je ve všech programech výrazně nad reprezentovaná, mírně převyšuje program koalice PirSTAN průměrné hodnocení programu ČSSD, a to o 0,0288 a již poměrně výrazněji průměrné hodnocení koalice SPOLU, a to o 0,094. Kromě bodů souznících s republikánskými cíli mají body, s jedinou zápornou výjimkou (-1), (PIRSTAN 2021, bod č. 592) neurčité praktické vyústění (0), (PIRSTAN 2021, č. 82, 159, 164, 171, 175, 415, 452, 453, 456, 497, 534) nebo obsahují mírnou či úplnou republikánskou formulaci (1,5 a 2). (PIRSTAN 2021, č. 14, 25, 49, 163, 165, 166, 170, 172, 174, 177, 180, 183, 417, 418, 420, 495) Tyto body se překvapivě vyskytují v takových množstvích, že navzájem svůj „odkloňující“ vliv na průměrné hodnocení negují a tím se průměrné hodnocení dostává na průměrnou hodnotu 1.

U **ekonomické prosperity** je průměrné hodnocení velmi mírně nižší než průměrné hodnocení koalice SPOLU, tedy o 0,0173, a již výrazněji nižší než u ČSSD, o 0,0476. Od trendu hodnocení 1 se odkloňují pouze dva body. Tyto body byly z důvodu mnohoznačnosti jejich praktických vyústění hodnoceny 0. Jde o body, které představují potenciální hrozbu v hlubším podrobení zbrojního průmyslu potřebám trhu, a ne státu a v další automatizaci průmyslu bez řešení možné ztráty pracovních míst. (PIRSTAN 2021, bod č. 194, 383)

V oblasti **veřejného života** převyšuje mírně program koalice PirSTAN pouze program ČSSD, a to o 0,0221. Zároveň program koalice PirSTAN v této oblasti převyšuje program koalice SPOLU, a to také poměrně mírně, tedy o 0,0369. Kromě bodů souznících s republikánskými cíli byly pouze tři ze sto padesáti dvou hodnoceny 0, a to z důvodu nejasnosti ve výsledném rozšíření či omezení nedominance ve společnosti. (PIRSTAN 2021, č. 268, 575, 600) Dále bylo devět bodů hodnoceno 2 a jeden 1,5, a to zejména kvůli přítomnosti apelu k ideálu občanské společnosti. (PIRSTAN 2021, body č. 169, 277–284, 298)

V oblasti **státotvorby** dosahuje PirSTAN nejnižšího výsledku, jak ze všech zkoumaných subjektů, tak ze všech svých oblastí. Programy jak ČSSD, tak SPOLU převyšují program koalice PirSTAN o 0,0816. Na rozdíl od zbývajících dvou subjektů je však tato

oblast v programu koalice PirSTAN alespoň nějakým způsobem relevantně zastoupena a probírána. Hodnocení v ní dosahují převážně hodnocení 1. V případech, kdy se body od tohoto trendu odklánějí je jejich vyústění spíše neurčité, v jednom případě i negativní, a to z důvodu možného posílení poslanecké sněmovny na úkor prezidenta, což narušuje princip decentralizace moci. (PIRSTAN 2021, bod č. 304) (PETTIT 1997, s. 178) Možné implikace spojené s nízkou přítomností této oblasti ve zbylých dvou programech byly při interpretaci výsledků brány v potaz.

Tabulka 4- Výsledky v jednotlivých oblastech PirSTAN

Vnější obrana		Podíl	Vnitřní bezpečnost		Podíl
Průměr	0,988888889		Průměr	1,032258065	
Odchylka	0,021728395		Odchylka	0,062434964	
% rep. oproti id. rep. straně	49,4444%		% rep. oproti id. rep. straně	51,6129%	
Celkem bodů	45		Celkem bodů	31	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	0	0,0000%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	0	0,0000%	četnost "0"	0	0,0000%
četnost "0,5"	1	2,2222%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	44	97,7778%	četnost "1"	30	96,7742%
četnost "1,5"	0	0,0000%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	0	0,0000%	četnost "2"	1	3,2258%
Osobní nezávislost		Podíl	Ekonomická prosperita		Podíl
Průměr	1		Průměr	0,952380952	
Odchylka	0,110638298		Odchylka	0,090702948	
% rep. oproti id. rep. straně	50,0000%		% rep. oproti id. rep. straně	47,6190%	
Celkem bodů	235		Celkem bodů	42	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	1	0,4255%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	11	4,6809%	četnost "0"	2	4,7619%
četnost "0,5"	0	0,0000%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	206	87,6596%	četnost "1"	40	95,2381%
četnost "1,5"	8	3,4043%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	9	3,8298%	četnost "2"	0	0,0000%
Veřejný život		Podíl	Státotvorba		Podíl
Průměr	1,042763158		Průměr	0,918367347	
Odchylka	0,119373269		Odchylka	0,167013744	
% rep. oproti id. rep. straně	52,1382%		% rep. oproti id. rep. straně	45,9184%	
Celkem bodů	152		Celkem bodů	49	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	0	0,0000%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	1	2,0408%
četnost "0"	3	1,9737%	četnost "0"	2	4,0816%
četnost "0,5"	0	0,0000%	četnost "0,5"	2	4,0816%
četnost "1"	139	91,4474%	četnost "1"	43	87,7551%
četnost "1,5"	1	0,6579%	četnost "1,5"	1	2,0408%
četnost "2"	9	5,9211%	četnost "2"	0	0,0000%

ČSSD

ČSSD dosahuje nejvyšších hodnocení v oblasti ekonomické prosperity a veřejného života, druhých nejvyšších hodnocení v oblastech vnitřní bezpečnosti a osobní nezávislosti a třetího nejvyššího hodnocení v oblasti vnější obrany. V oblasti státotvorby, která však v programu ČSSD není téměř zastoupena, se dělí s koalicí SPOLU o první dvě příčky.

V oblasti **vnější obrany** zaujímá program ČSSD třetí příčku, přičemž program koalice SPOLU ho mírně převyšuje o 0,025 a program koalice PirSTAN již výrazně, o 0,0889.

S republikánskými cíli souzní (1), nebo souzní s lehkým hodnotovým základem (1,5) (ČSSD 2021, body č. 255, 263), většina bodů. Zbylé tři body souzní pouze mírně (0,5), nebo mají jejich cíle neurčité, popř. rozporuplné praktické vyústění (0,5). Vyskytuje se zde stejný problém s migračními kvótami jako u PirSTANu, ale také problematika odmítnutí naplnění závazků, nebo vybudování „cizí“ vojenské základny na našem území. (ČSSD 2021, body č. 265, 268, 269)

V oblasti **vnitřní bezpečnosti** program ČSSD převyšuje velmi výrazně program koalice PirSTAN, a to o 0,1989. Program ČSSD v této oblasti zároveň převyšuje průměrné hodnocení programu SPOLU, a to poměrně výrazně, o 0,0833. Od průměrného hodnocení 1 se odkloňuje pouze jeden bod. Ten byl vyhodnocen jako obsahující antirepublikánský cíl s lehkou antirepublikánskou formulací (-1,5). Bod se týká zrychleného zakročení proti cizincům páchajícím trestnou činností na území ČR. (ČSSD 2021, bod č. 279) Tento výjimečně tvrdý přístup je v rozporu s principiálností práva (PETTIT 1997, s. 174) a může tedy dostat určitou skupinu lidí do zranitelnosti skupiny skrze příslušnost k nějakému etniku.

V oblasti **osobní nezávislosti** dosahuje program ČSSD druhého nejvyššího průměrného hodnocení. Průměrné hodnocení je v této oblasti mírně nižší než u PirSTANu, o 0,0288 a poměrně výrazně vyšší než u programu koalice SPOLU, o 0,0652. Od trendu průměrného hodnocení 1 se odkloňuje celkem dvacet pět bodů. Z nich třináct „táhne“ hodnocení dolů a dvanáct směrem nahoru. Jeden z bodů byl hodnocen -1 z důvodu zaměření se na cizince a zprostředkování jejich práce. (ČSSD 2021, bod č. 15) Bod, stejně jak v odstavci výše, může kvůli své partikularitě přinést do společnosti určitou míru dominance. (PETTIT 1997, s. 174) Zbylé body snižující průměrné hodnocení byly hodnoceny 0 nebo 0,5 kvůli své nejasnosti, nebo plošnosti opatření, jejichž zavedení by nepřineslo takový pokrok v obecné nedominanci, jako cílená pomoc. (ČSSD 2021, body č. 2, 42, 43, 48, 87, 108, 171, 179, 195, 204, 237, 247) Body s opačným trendem (1,5 a 2) v sobě navíc kromě republikánských cílů obsahují částečné a občas i úplné artikulace, které se v Pettitově knize

objevují. Jde zejména o užívání termínů jistoty a práv při popisování sociální pomoci. (ČSSD 2021, body č. 4, 5, 7, 11, 14, 17, 21, 22, 24, 175, 287, 289)

V oblasti **ekonomické prosperity** převyšuje program ČSSD poměrně mírně zbylé dva programy, a to o 0,0303 u SPOLU a o 0,0476 u koalice PirSTAN. Od trendu průměrného hodnocení 1 se odklání pouze 3 body. Dva z nich obsahují částečnou republikánskou formulaci (1,5) (ČSSD 2021, body č. 256, 261) a jeden z nich může ve svém vyústění, jak rozšířit, tak omezit nedominanci, a to skrze možnou ztrátu pracovních míst, v důsledku omezení dotací pro velké podniky. (PIRSTAN 2021, bod č. 149) Na druhou stranu může omezit dominanci provozovatelů malých podniků.

V oblasti **veřejného života** převyšuje průměrné hodnocení programu ČSSD průměrné hodnocení koalice PirSTAN nížce, pouze o 0,0221. Průměrné hodnocení programu koalice SPOLU již pak převyšuje poměrně výrazněji, a to o 0,0589. Pouze dva body byly hodnoceny méně než 1 přičemž oba jsou ve svých východiscích neurčité, jeden z nich však obsahuje v českém prostředí republikánsky obhajitelnou daňovou progresi a byl proto hodnocen 0,5. (ČSSD 2021, č. 190, 208) Zbylé body tedy buď s republikánskými cíli souzní, nebo v osmi případech obsahují částečnou a v jednom úplnou republikánskou formulaci. To zejména skrze společenské míšení a podporu veřejnoprávních, v případě republikánské formulace i komunitních, médií. (ČSSD 2021, body č. 30, 26–129, 224, 225, 230, 278)

Oblasti **státotvorby** se v programu ČSSD dotýkají pouze dva body, přičemž oba dva jsou hodnoceny 1. Oba do určité míry propagují cíle, které jsou v souladu s idejemi kontestační demokracie a sebevlády. (ČSSD 2021, body č. 297, 301)

Tabulka 5- Výsledky v jednotlivých oblastech ČSSD

Vnější obrana		Podíl	Vnitřní bezpečnost		Podíl
Průměr	0,9		Průměr	0,833333333	
Odchylka	0,293333333		Odchylka	0,311111111	
% rep. oproti id. rep. straně	45,0000%		% rep. oproti id. rep. straně	41,6667%	
Celkem bodů	15		Celkem bodů	15	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	1	6,6667%
četnost "-1"	0	0,0000%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	2	13,3333%	četnost "0"	0	0,0000%
četnost "0,5"	1	6,6667%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	10	66,6667%	četnost "1"	14	93,3333%
četnost "1,5"	2	13,3333%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	0	0,0000%	četnost "2"	0	0,0000%
Osobní nezávislost		Podíl	Ekonomická prosperita		Podíl
Průměr	0,971153846		Průměr	1	
Odchylka	0,142628205		Odchylka	0,071428571	
% rep. oproti id. rep. straně	48,5577%		% rep. oproti id. rep. straně	50,0000%	
Celkem bodů	156		Celkem bodů	28	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	1	0,6410%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	7	4,4872%	četnost "0"	1	3,5714%
četnost "0,5"	5	3,2051%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	131	83,9744%	četnost "1"	25	89,2857%
četnost "1,5"	10	6,4103%	četnost "1,5"	2	7,1429%
četnost "2"	2	1,2821%	četnost "2"	0	0,0000%
Veřejný život		Podíl	Státotvorba		Podíl
Průměr	1,064814815		Průměr	1	
Odchylka	0,163580247		Odchylka	0	
% rep. oproti id. rep. straně	53,2407%		% rep. oproti id. rep. straně	50,0000%	
Celkem bodů	54		Celkem bodů	2	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	0	0,0000%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	1	1,8519%	četnost "0"	0	0,0000%
četnost "0,5"	1	1,8519%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	43	79,6296%	četnost "1"	2	100,0000%
četnost "1,5"	8	14,8148%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	1	1,8519%	četnost "2"	0	0,0000%

SPOLU

Koalice SPOLU se dělí s ČSSD o dvě první příčky nejvyšších hodnocení v oblasti státotvorby, tato oblast tvoří v programu koalice SPOLU vyšší podíl, avšak je stejně poměrně zanedbatelný. Dále koalice SPOLU dosahuje druhých nejvyšších hodnocení v oblastech vnější obrany a ekonomické prosperity a třetích míst v oblastech vnitřní bezpečnosti, osobní nezávislosti a veřejného života.

V oblasti **vnější obrany** dosahuje program koalice SPOLU druhé příčky. Jeho průměrné hodnocení je poměrně výrazně nižší než u koalice PirSTAN, o 0,0639, a mírně vyšší než u programu ČSSD, o 0,025. Jiné hodnocení než 1 bylo uděleno pouze ve třech případech, a to u bodů, které s republikánskými cíli souzní pouze mírně (0,5). Dva z těchto bodů trpí stejným problémem s odmítnutím kvót na migraci jako zbylé dvě strany. (SPOLU 2021, č. 282, 283) Třetí z nich by sice vyústil v rozšíření nedominance skrze diverzifikaci dovozu plynu, ale zároveň i v rozšíření dominance skrze předpoklad nákupu zdroje jehož užívání negativně ovlivňuje životní prostředí. (SPOLU 2021, č. 71)

V oblasti **vnitřní bezpečnosti** dosahuje program koalice SPOLU extrémně nižšího průměrného hodnocení než program koalice PirSTAN, nižší o 0,2823, a výrazně nižšího než program ČSSD, nižší o 0,0833. Této oblasti je v programu koalice SPOLU věnováno pouze osm bodů, a tedy pouhé dva body, jejichž reálné vyústění je nejasné, nebo může jít oběma směry (0), stačí k výraznému zhoršení průměrného hodnocení. (SPOLU 2021, s. 246, 280)

V oblasti **osobní nezávislosti** dosahuje koalice SPOLU průměrného hodnocení, které je výrazně nižší než hodnocení zbylých dvou subjektů. Průměrné hodnocení je o 0,0652 nižší než u programu ČSSD a o 0,094 než u programu koalice PirSTAN. Dva body v této oblasti sice obsahují částečnou formulaci (1,5) (SPOLU 2021, body č. 112, 198), tento „pozitivní“ vliv je však zvrácen třemi body, které jdou proti republikánským cílům (-1) (SPOLU 2021, body č. 8, 117, 151) a šesti, jejichž východiska mohou být oboustranná (0). (SPOLU 2021, body č. 18, 21, 36, 133, 136, 150) Body jdoucí proti republikánským cílům se věnují zrušení určitých sociálních opatření a zavedení školního, což vše může být bráno jako omezení zajištění určitých minim pro moderní život.

V oblasti **ekonomické prosperity** dosahuje koalice SPOLU mírně vyššího hodnocení než koalice PirSTAN, o 0,0173, a nižšího hodnocení než ČSSD o 0,0303. V této oblasti program koalice SPOLU s republikánskými cíli velmi výrazně souzní, a to zejména skrze podporu rozvoje trhu. Jedinou výjimkou je bod týkající se odpisových skupin, který může

vyústit jak v rozšíření, tak v omezení nedominance (0). (SPOLU 2021, bod č. 16) Princip podpory trhu v mantinelech daných nerozšířením dominance není znatelný.

V oblasti **veřejného života** sice dosahuje program koalice SPOLU vyššího průměrného hodnocení než 1, přesto však za zbylými dvěma subjekty v této oblasti pokulhává. Na průměrné hodnocení programu koalice PirSTAN ztrácí 0,0369 a na program ČSSD dokonce 0,0589. Od trendu souznění s republikánskými cíli se v této oblasti odklání pouze dva body. Jeden z nich souzní s republikánskými cíli pouze částečně (0,5) a to kvůli sice mírné, ale přesto možné, eventualitě, která by mohla vyústit v omezení zvýšení zaměstnanosti. (SPOLU 2021, bod č. 54) Druhý naopak obsahuje i republikánskou artikulaci (2), přesněji apel na občanskou společnost. (SPOLU 2021, bod č. 157)

Stejně jako u ČSSD je oblast **státotvorby** zastoupena v programu koalice SPOLU spíše okrajově. V tomto případě se oblasti věnuje šest bodů, přičemž všechny souzní s republikánskými cíli. Na rozdíl od ČSSD je však v případě koalice SPOLU zastoupeno mnohem více republikánských cílů jako například transparentnost, sebevláda, obrana před tyranii většiny, nebo odpovědnost.

Tabulka 6- Výsledky v jednotlivých oblastech SPOLU

Vnější obrana		Podíl	Vnitřní bezpečnost		Podíl
Průměr	0,925		Průměr	0,75	
Odchylka	0,1275		Odchylka	0,375	
% rep. oproti id. rep. straně	46,2500%		% rep. oproti id. rep. straně	37,5000%	
Celkem bodů	20		Celkem bodů	8	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	0	0,0000%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	0	0,0000%	četnost "0"	2	25,0000%
četnost "0,5"	3	15,0000%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	17	85,0000%	četnost "1"	6	75,0000%
četnost "1,5"	0	0,0000%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	0	0,0000%	četnost "2"	0	0,0000%
Osobní nezávislost		Podíl	Ekonomická prosperita		Podíl
Průměr	0,905982906		Průměr	0,96969697	
Odchylka	0,190664037		Odchylka	0,058769513	
% rep. oproti id. rep. straně	45,2991%		% rep. oproti id. rep. straně	48,4848%	
Celkem bodů	117		Celkem bodů	33	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	3	2,5641%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	6	5,1282%	četnost "0"	1	3,0303%
četnost "0,5"	0	0,0000%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	106	90,5983%	četnost "1"	32	96,9697%
četnost "1,5"	2	1,7094%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	0	0,0000%	četnost "2"	0	0,0000%
Veřejný život		Podíl	Státotvorba		Podíl
Průměr	1,005882353		Průměr	1	
Odchylka	0,023391003		Odchylka	0	
% rep. oproti id. rep. straně	50,2941%		% rep. oproti id. rep. straně	50,0000%	
Celkem bodů	85		Celkem bodů	6	
četnost "-2"	0	0,0000%	četnost "-2"	0	0,0000%
četnost "-1,5"	0	0,0000%	četnost "-1,5"	0	0,0000%
četnost "-1"	0	0,0000%	četnost "-1"	0	0,0000%
četnost "-0,5"	0	0,0000%	četnost "-0,5"	0	0,0000%
četnost "0"	0	0,0000%	četnost "0"	0	0,0000%
četnost "0,5"	1	1,1765%	četnost "0,5"	0	0,0000%
četnost "1"	83	97,6471%	četnost "1"	6	100,0000%
četnost "1,5"	0	0,0000%	četnost "1,5"	0	0,0000%
četnost "2"	1	1,1765%	četnost "2"	0	0,0000%

Shrnutí výsledků analýzy

Je poměrně podezřelé, že odlišné subjekty, jeden pravicový, jeden progresivistický a jeden levicový jsou si z pohledu republikánské teorie ve svých hodnoceních takto podobné. Beru v potaz možné výhrady, které by analýzu mohli označit za neschopnou rozlišení přítomnosti republikánských idejí ve vybraných programech. Dovolím si však tvrdit, že tímto nedostatkem analýza netrpí. To zejména jelikož kritické otázky, které se, jak brzy vysvětluji, těší v mé analýze vysoké míře důležitosti, je analýza schopná odhalit a zaznamenat poměrně přesně.

Čím je tedy nízká rozdílnost výsledků způsobena? Usuzuji, že hlavním vysvětlením je nekontroverze a umírněnost jednotlivých programů. Otázky směrodatné pro republikánské či antirepublikánské rozdělení v programech zastoupeny téměř nejsou a pokud ano, tak pouze mírně. Pokud zastoupeny jsou, je jejich vliv na hodnocení potlačen velkým množstvím bodů, na kterých panuje spíše obecný konsenzus a nejsou z republikánského pohledu napadnutelné. Příkladem mohou být body týkající se ochrany životního prostředí.⁴ Na základě tohoto poznatku musí být nutně velká část bodů hodnocena 1, jelikož se týkají spíše záležitostí, které nejsou předmětem politických a ideologických sporů a jsou *de facto* obecně považovány za dobré. Jelikož jsou to tedy právě deviantní hodnocení, která se těší v ohledu vyhodnocení programů nejvyšší důležitosti, dovolím si tvrdit, že malé rozdíly, které jsou deviantními hodnoceními způsobeny, mají doopravdy mnohem větší signifikanci, co se týče souznění s republikánskými cíli, než se může na první pohled zdát.

Podle výsledků analýzy, jak uvádím výše, je z programů vybraných subjektů pomyslné republikánské straně v českém prostředí nejbližší program koalice PirSTAN. Kromě nejvyššího průměrného hodnocení, je také program koalice PirSTAN v souznění s republikánskými cíli ze všech stran nejkonzistentnější. To nám naznačuje zejména průměrná odchylka od střední hodnoty všech bodů. Na základě nejvyššího průměrného hodnocení a nejnižší odchylky se dá předpokládat, že má koalice PirSTAN k republikánské tradici, nebo alespoň k jejím cílům, z vybraných subjektů nejbližší. Dále koalice PirSTAN obecně nejvíce souzní s republikánskými cíli ve všech oblastech. To je zřejmé z průměru z jednotlivých oblastí, který je u PirSTANu také nejvyšší. Důležité je také brát v potaz poslední z oblastí, a to oblast státotvorba, která je u zbylých dvou subjektů zastoupena výrazně méně než u PirSTANu a je tedy vysoce pravděpodobné, že dobré hodnocení subjektů v této oblasti je pouze náhodou. I přes tuto nevýhodu koalice dosahuje PirSTAN nejvyšších výsledků.

⁴ Myšleno na území ČR, ne klimatu.

Zbývající dva zkoumané programy vybraných subjektů sice dosahují velmi podobné průměrné odchylky od střední hodnoty všech bodů, zároveň mají však již poměrně větší rozdíl ve svých průměrných hodnoceních. Tento rozdíl v průměrných hodnoceních ve spojení s předpokladem důležitosti deviantních hodnocení nám umožňuje seřadit i je.

Na základě Výsledků analýzy tedy můžeme předpokládat, že program ČSSD je programu pomyslné republikánské strany nejbližší jako druhý a program koalice SPOLU jako třetí. Ani v jednom z programů není znatelná přítomnost republikánských idejí.

U ČSSD narážíme v několika případech na rozličné směry, kterými se program ubírá. Na jednu stranu mají některé body programu ČSSD republikánský charakter, na druhou stranu se některé body zdají být poměrně účelové, tedy nezaložené na hlubších principech a poměrně populistické. (ČSSD 2021, body č. 15, 279) Tuto duálnost u ČSSD naznačuje i hodnota průměrné odchylky od střední hodnoty, která je v programu ČSSD nejvyšší.

Koalice SPOLU se odklání negativně od trendu průměrného hodnocení 1 zejména body, které oslabují již existující zajištění nějakých minim pro moderní život, jako například sociálního pojištění, nebo náklonost k zavedení školného. (SPOLU 2021, body č. 8, 117, 151)

Výzkumná otázka a hypotézy

Výsledky analýzy neodhalily výrazné rozdíly v průměrném hodnocení jednotlivých subjektů a zároveň ani výraznou míru souznění programů vybraných subjektů s republikánskou teorií. Odpověď na výzkumnou otázku mé práce, je tedy: „*Ne, v proklamacích českých politických stran nejsou významně přítomné republikánské myšlenky a ideje.*“ Dle výsledků analýzy je možné pouze říci, že cíle, jež subjekty ve svých programech proklamují obecně souzní s republikánskými cíli, avšak na rovině ideové s nimi nemají moc společného. Slovem „souzní“ zde není myšleno, že je nějakým způsobem obecně naplňují pomyslný soubor republikánských cílů, nýbrž že pouze v těch cílech, které proklamují s republikánskými cíli souzní. Například témata: zpochybnění jakési svrchovanosti smluvních vztahů⁵, deliberační průzkumy, kontestační fórum, *screening in and out* rozhodnutí ve správě státu a ani další konstituční designy, se v programech v přímé artikulaci téměř vůbec nevyskytují.

Jedinou ideou, která má v programech všech vybraných subjektů explicitní zastoupení a je možné jí označit za republikánskou, nebo aspoň velmi blízkou republikanismu, je idea občanské společnosti, popř. občanskosti. (PIRSTAN 2021, body č 277-284; ČSSD 2021, bod č. 225; SPOLU 2021, bod č. 157) Ani u ní však nelze identifikovat přímé spojení

⁵ Vztahuje se k dominujícím smluvním vztahům, které by byly v republikánském státě nelegitimní.

s republikanismem. Můžeme očekávat, že takové apely jsou spíše porevolučním pohrobkem vycházejícím z odkazu Občanského fóra.

Co se týče jednotlivých hypotéz, na základě výsledků analýzy docházím k závěru, že hypotézy H1 a H3 zamítám, jelikož průměrné hodnocení a další ukazatele u programů ČSSD a koalice PirSTAN nenaznačují přítomnost republikánských ideálů a myšlenek. Hypotézu H2 na základě výsledků mé analýzy přijímám, jelikož program koalice SPOLU opravdu nevykazuje vysokou míru přítomnosti republikánských ideálů.

Považuji však za důležité upozornit na to, že kauzalita mezi pravo-levou charakteristikou vybraných subjektů a jejich vztahem k Pettitově teorii, naznačená v úvodu práce, se nijak nepotvrdila.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se pokoušel o identifikaci přítomnosti republikánských myšlenek a idejí ve vybraných programech českých politických stran a hnutí. Nejprve jsem uvedl a shrnul základní teoretická východiska Pettitovy teorie republikanismu a poté jejich praktická východiska co nejvíce přiblížil českému prostředí. Tento teoretický základ jsem následně použil pro vyhodnocení jednotlivých bodů vybraných proklamací ve vztahu k republikánské teorii a následně jsem kvantifikované údaje redukoval pomocí základních popisných statistických metod. Pomocí výsledných hodnot jsem charakterizoval vybrané proklamace jako celky, ale také v jednotlivých oblastech.

Výsledky analýzy odhalují pouze mírné rozdíly v průměrných hodnoceních jednotlivých vybraných proklamací. Tato hodnocení v nich nenaznačují významnou přítomnost republikánských myšlenek a idejí. Naznačují však vysokou míru souznění s republikánskou teorií v oblasti jejich cílů, což vypovídá o možné atraktivitě těchto cílů v českém prostředí. Výsledky analýzy ukazují spíše mírné rozdíly v jednotlivých počítaných hodnotách vybraných subjektů. Tato hodnocení však v kontextu mé práce nabývají větší důležitosti, než by se na první pohled mohlo zdát.

Výsledky analýzy nám dále umožňují porovnání míry souznění s republikánskými cíli mezi jednotlivými proklamacemi, a tedy i jejich charakterizaci ve vztahu k republikánské teorii. V tomto ohledu je nejvíce s republikánskými cíli souznící program koalice PirSTAN, druhý nejvíce souznící je program ČSSD a nejméně souznící je program koalice SPOLU.

Svou práci považuji za pomyslné *nakousnutí* tématu, které v souvislosti s českým prostředím není příliš probírané a za položení základů pro možné budoucí použití kvantitativních metod v této oblasti.

Summary

In my bachelor's thesis, I tried to identify the presence of republican ideas in selected programs of Czech political parties and movements. First, I introduced and summarized the basic theoretical background of Pettit's theory of republicanism and then I brought their practical background as close as possible to the Czech environment. I then used this theoretical basis to evaluate the individual points of the selected proclamations in relation to republican theory and then reduced the quantified data using basic descriptive statistical methods. Using the resulting values, I characterized the selected proclamations as a whole, but also in individual areas.

The results of the analysis reveal only slight differences in the average scores of each selected proclamation. These ratings do not indicate a significant presence of Republican ideas and thoughts in them. However, they indicate a high degree of agreement with republican theory in the area of their goals, which suggests the possible attractiveness of these goals in the Czech environment. The results of the analysis show rather slight differences in the individual calculated values of the selected subjects. However, these evaluations take on more importance in the context of my work than they might seem at first sight.

The results of the analysis further allow us to compare the degree of agreement with republican goals among the proclamations and, therefore, to characterize them in relation to republican theory. In this respect, the program of the PirSTAN coalition is the most congruent with republican goals, the second most congruent is the program of the ČSSD, and the least congruent is the program of the SPOLU coalition.

I consider my work as an start of imaginary conversation about a topic that is not much discussed in the context of the Czech environment and as laying the foundations for the possible future use of quantitative methods in this area.

Seznam literatury

Odborná literatura

PETTIT, PHILIP, 1997. *REPUBLICANISM: A THEORY OF FREEDOM AND GOVERNMENT*. New York: Oxford University Press Inc. ISBN 0-19-829642-8.

BERLIN, Isaiah, Henry HARDY a Ian HARRIS, 2002. *Liberty: incorporating four essays on liberty*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-924988-6.

GUEST, Greg, Kathleen M. MACQUEEN a Emily E. NAMEY, 2012. *Applied thematic analysis*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications. ISBN 978-1-4833-8443-6.

KRIPPENDORFF, Klaus, 2018. *Content analysis: an introduction to its methodology*. Fourth Edition. Los Angeles: SAGE. ISBN 978-1-5063-9566-1.

MARTÍ, José Luis a Philip PETTIT, 2012. *A political philosophy in public life: civic republicanism in Zapatero's Spain*. 1. paperback printing. Princeton: Princeton University Press. ISBN 978-0-691-15447-3.

SKINNER, Quentin, 1998. *Liberty before liberalism*. Cambridge ; New York: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-63876-0.

Elektronické zdroje

HAVEL, Václav, 1978. *Moc bezmocných* [online]. říjen 1978. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/sites/default/files/1817870-vaclavhavel_moc_bezmocnych_1978.pdf

SPOLU, 2021. *SPOLU Dáme česko dohromady* [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.spolu21.cz/assets/documents/program/program.pdf>

ČSSD, 2021. *Vize ČSSD pro Česko 2030* [online]. 2021. B.m.: ČSSD. Dostupné z: <https://socdem.cz/data/files/cssd-program-vize-2030.pdf>

PIRSTAN, 2021. *PIRÁTI A STAROSTOVÉ VOLEBNÍ PROGRAM* [online]. 2021. Dostupné z: https://www.piratiastarostove.cz/documents/70/PIR%C3%81TI_A_STAROSTOV%C3%89_VOLEBN%C3%8D_PROGRAM.pdf

EU, 2007. *Lisabonská smlouva* [online]. 17. prosinec 2007. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12007L/TXT>